

Przedmiotowe zasady oceniania na lekcjach historii, wiedzy o społeczeństwie i historii i społeczeństwie

Na początku każdego roku szkolnego nauczyciel informuje uczniów o treści omawianego materiału, wymaganiach edukacyjnych, sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych, zasadach oceniania i klasyfikacji. Ocenianiu podlegają osiągnięcia ucznia i jego dokonania, a nie osoba ucznia. Ocenianie jest procesem systematycznym, a wystawianie ocen jest rytmiczne w każdym okresie roku szkolnego. Ocenianie bieżące z zajęć edukacyjnych ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie uczniowi informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć. Przez pojęcie *dziennik lekcyjny* rozumie się e-dziennik (dziennik elektroniczny).

Zasady ogólne:

- 1) Ocenianie jest jawne – każdy uczeń ma prawo do zapoznania się z uzyskaną przez siebie oceną oraz uzyskać informację zwrotną na jej temat; pisemne prace uczniów przechowywane są przez nauczyciela.

Uczeń zobowiązany jest do posiadania na zajęciach lekcyjnych podręcznika oraz zeszytu przedmiotowego.

- 2) Uczeń jest zobowiązany przygotować się do lekcji zgodnie z wymaganiami nauczyciela.
- 3) Uczeń ma prawo dwa razy w ciągu każdego okresu (w przypadku jednej godziny przedmiotu w tygodniu jeden raz) zgłosić na początku zajęć (w trakcie sprawdzania listy obecności) nieprzygotowanie do lekcji (tj. odpowiedź, brak pracy domowej, nieznajomość lektury, brak zeszytu i podręcznika, itp.). Nieprzygotowanie nie obejmuje zapowiedzianej kartkówki, pracy terminowej (np. wypracowanie domowe, prezentacja) oraz pracy klasowej (sprawdzianu, wypracowania, pracy z tekstem, itp.).
- 4) Uczeń w przypadku nieobecności ma obowiązek napisać zaległą pracę klasową (sprawdzian, kartkówkę, wypracowanie, pracę z tekstem, itp.) w terminie do dwóch tygodni. W przypadku dłuższej nieobecności ucznia (więcej niż dwa tygodnie) termin napisania zaległej pracy klasowej ustalany jest z nauczycielem indywidualnie.
- 5) Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną z pracy klasowej (sprawdzianu, kartkówki, wypracowania, pracy z tekstem, itp.) tylko raz po ustaleniu terminu z nauczycielem, jednak nie później niż w ciągu dwóch tygodni od otrzymania oceny negatywnej.
- 6) W przypadku nieobecności ucznia w wyznaczonym terminie poprawy pracy klasowej ze względu na chorobę lub trudną sytuację rodzinną pisze on zaległą pracę klasową na pierwszej lekcji po nieobecności w szkole. Możliwe jest także uzgodnienie dodatkowego terminu poprawy.
- 7) W przypadku otrzymania oceny niedostatecznej za pierwszy okres uczeń ma obowiązek zaliczyć wskazane przez nauczyciela treści nauczania w terminie ustalonym przez nauczyciela.
- 8) Uczeń ma obowiązek sporządzać notatkę z każdej lekcji (tabela, wykres, notatka zdaniowa, równoważnikowa, schemat, itp.).
- 9) Nauczyciel wystawia w okresie minimum cztery oceny cząstkowe za:
  - prace pisemne
  - krótkie zadania klasowe – kartkówki
  - odpowiedź ustną,
  - inne formy – zadania domowe, aktywność, referaty, streszczenia, plany, prezentacje, itp.

- 10) Nauczyciel stosuje indywidualny system plusów, minusów lub ocen za aktywny udział w trakcie lekcji.
- 11) Ocena roczna jest ważonym podsumowaniem obu okresów.

Zasady szczegółowe:

- 1) Nauczyciel systematycznie ocenia stan wiadomości i umiejętności ucznia, jego postępy w nauce oraz zaangażowanie na lekcji stosując skalę ocen przyjętą w statucie szkoły; ocenianie ma na celu:
- diagnozowanie osiągnięć dydaktycznych ucznia,
  - obserwowanie rozwoju ucznia,
  - dostarczanie rodzicom i nauczycielowi informacji o postępach i trudnościach w uczeniu się oraz o specjalnych uzdolnieniach ucznia, spieranie rozwoju,
  - rozbudzenie motywacji uczenia się,
  - uczenie systematyczności, organizowanie uczenia się,
  - wdrażanie do samooceny,
  - sprawdzenie wiadomości i umiejętności,
  - rozpoznawanie uzdolnień, zainteresowań, predyspozycji,
  - gromadzenie informacji do oceny końcowej,
  - psychiczne wzmocnienie ucznia (wskazywanie mocnych stron),

Formy motywowania ucznia:

- pochwały nauczyciela doceniające starania ucznia,
- nie eksponowanie pomyłek uczniów, a docenianie ich wkładu pracy,
- dostrzeganie najdrobniejszych sukcesów,
- uczeń za zdobyte wiadomości i umiejętności może otrzymać: pochwałę na forum klasy, ocenę, plusy z aktywności.

Nauczyciel diagnozuje postępy uczniów w nauce poprzez:

- systematyczną kontrolę stanu wiedzy i umiejętności uczniów (odpowiedzi ustne, testy, sprawdziany, kartkówki, karty pracy, zeszyty ćwiczeń, pytania do tekstu, zadania domowe, aktywność, wykonywanie prac zleconych przez nauczyciela, itp.)

2) Uczeń może otrzymać oceny bieżące za:

- a) pisemne prace kontrolne przewidziane w ramowym rozkładzie nauczania;
- b) pisemne prace sprawdzające wiadomości i umiejętności z określonej przez nauczyciela, niewielkiej partii materiału (kartkówki) ;
- c) wykonanie pracy domowej (w formie prezentacji, w formie pisemnej bądź ustnej);
- d) odpowiedzi ustne z bieżącego materiału lub określonej partii materiału;
- e) umiejętne korzystanie z podręcznika lub innych źródeł informacji (przy rozwiązywaniu konkretnych zadań, ćwiczeń, problemów);
- f) pracę w grupach lub indywidualną z tekstem źródłowym, mapą, materiałem ikonograficznym, statystycznym, podręcznikiem;
- g) aktywność na lekcji ;
- h) udział w olimpiadach, konkursach przedmiotowych bądź uroczystościach szkolnych i pozaszkolnych,
- i) wykonywanie prac dodatkowych (np. album, plakat, wystawa, referat, wypracowanie, plansza dydaktyczna, mapa konturowa) na konkretny temat zlecony przez nauczyciela lub z własnej inicjatywy.

Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności (Historia, Historia i Społeczeństwo) mają przypisane następujące wagi:

FORMA AKTYWNOŚCI	WAGA
1. Praca klasowa (testy semestralne, testy końcoworoczne, wypracowanie, metoda projektu, I-III miejsce w konkursach wojewódzkich lub ogólnopolskich)	5
2. Sprawdzian, udział w konkursie	4
3. Kartkówka, udział w konkursie, krótki projekt	3 (2)
4. Odpowiedź ustna	3 (2)
5. Referat, karta pracy, mapa konturowa, analiza źródeł, w tym ikonograficznych	2
6. Zadanie domowe	1 (2)
7. Aktywność i pozostałe wymienione w punkcie 2	1 (2)

Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności (Wiedza o społeczeństwie) mają przypisane następujące wagi:

FORMA AKTYWNOŚCI	WAGA
1. Praca klasowa (testy semestralne, testy końcoworoczne, metoda projektu, I-III miejsce w konkursach wojewódzkich lub ogólnopolskich)	5
2. Sprawdzian, udział w konkursie	4
3. Kartkówka, udział w konkursie, krótki projekt	3 (2)
4. Odpowiedź ustna, prasówka	3 (2)
5. Referat, analiza źródeł, danych statystycznych, artykułów prasowych	2
6. Zadanie domowe	1 (2)
7. Aktywność i pozostałe wymienione w punkcie 2	1 (2)

3) Uczeń przynajmniej raz w okresie odpowiada ustnie z bieżącego materiału (zakres obowiązujący ucznia to trzy ostatnie jednostki tematyczne).

4) Uczeń zobowiązany jest do wykonania i oddania w wyznaczonym przez nauczyciela terminie prac dodatkowych (np. referat, wypracowanie, rozprawka), których zakres tematyczny określa nauczyciel. Prace zlecone przez nauczyciela są obowiązkowe. Nie wykonanie ich w terminie skutkuje wpisaniem do dziennika lekcyjnego oceny niedostatecznej, bez możliwości poprawy (za wyjątkiem sytuacji, gdy uczeń posiada nieobecność usprawiedliwioną z powodu choroby lub trudnej sytuacji rodzinnej). Oceną wyjściową dla wszystkich prac dodatkowych oddanych w terminie jest ocena bardzo dobra. Nauczyciel nie ocenia prac, które nie posiadają wypisanych źródeł informacji – uczeń jest zobowiązany do uzupełnienia pracy. W przypadku korzystania ze źródeł zamieszczonych w Internecie uczeń zobowiązany jest do dokładnego podania adresu strony, z której korzystał (Internet lub Google nie są wymaganym przez nauczyciela podanym źródłem informacji). W przypadku nie uzupełnienia pracy o źródła informacji (do tygodnia) uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

5) Za przygotowanie pomocy dydaktycznej lub zreferowanie wyznaczonego tematu uczeń otrzymuje ocenę pozytywną z aktywności.

6) Uczeń ma prawo być nieprzygotowany do lekcji bez podania przyczyny dwa razy (lub 1 raz) w okresie (odpowiedź, brak pracy domowej, nieznanomość lektury, brak zeszytu i podręcznika, itp.) Trzecie nieprzygotowanie oznacza wpisanie oceny niedostatecznej.

7) Oceny cząstkowe mogą posiadać plusy i minusy.

8) Oceny ustalone przez nauczyciela są jawne i zapisywane w dzienniku lekcyjnym;

9) Pisemne formy sprawdzania wiadomości i umiejętności będą oceniane następująco:

100%- 97%- ocena celująca

96% - 90% - ocena bardzo dobra

89%-70% - ocena dobra

69%-50% - ocena dostateczna

49%-30% - ocena dopuszczająca

29%-0% - ocena niedostateczna

10) Nauczyciel dostosowuje formy i metody pracy dla uczniów posiadających opinię (orzeczenie) z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.

11) Pisemne formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów mogą być:

a) zapowiedziane: pisemne prace kontrolne - co najmniej 1 tydzień wcześniej przed planowanym terminem;

b) niezapowiedziane: kartkówki (obejmują materiał wskazany przez nauczyciela).

12) Uczeń ma prawo poprawić ocenę niedostateczną z pisemnej pracy kontrolnej na zasadach określonych w Statucie Szkoły (obowiązuje termin 14-dniowy: a) uczeń który opuścił sprawdzian z przyczyn losowych powinien go napisać w terminie do dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły; b) uczeń, który celowo nie przyszedł na sprawdzian ma obowiązek napisania go na następnej lekcji. Ocenę z poprawy wpisuje się do dziennika bez względu na jej stosunek do oceny pierwotnej. c) przystąpienie do pisemnego sposobu sprawdzenia wiadomości i umiejętności może odbywać się w trakcie zajęć pozalekcyjnych, za wyjątkiem podpunktu b).

13) W przypadku nieobecności na zajęciach uczeń ma obowiązek nadrobić zaległości i uzupełnić notatki w zeszyte przedmiotowym, w tym prace domowe.

14) Przy ustalaniu oceny klasyfikacyjnej (śródrocznej, rocznej) stosuje się tzw. zaokrąglenie na korzyść ucznia, zgodnie z przyjętą przez zespoły przedmiotowe hierarchią ważności ocen pochodzących z różnych form i zakresu sprawdzania. Jeżeli części setne są równe lub przekraczają pięćdziesiąt pięć, uczeń otrzymuje stopień wyższy, np. 2,54 oznacza ocenę osiągnięć ucznia na stopień dopuszczający; 2,55 = dostateczny.

17) Rodzice (opiekunowie prawni) mogą otrzymać informację o postępach edukacyjnych ucznia podczas planowanych wywiadówek i konsultacji lub w czasie poza zajęciami lekcyjnymi nauczyciela uzgodnionym wspólnie pomiędzy rodzicami a nauczycielem;

18) Nauczyciel informuje uczniów i ich rodziców o przewidywanej ocenie śródrocznej i rocznej w terminach określonych w Statucie Szkoły, nauczyciel ma obowiązek dokonać stosownego wpisu do dziennika lekcyjnego. O przewidywanej śródrocznej lub rocznej ocenie niedostatecznej nauczyciel informuje ucznia i jego rodziców (za pośrednictwem wychowawcy) na miesiąc przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej.

19) Proponowana ocena może ulec zmianie w związku z otrzymaniem nowych ocen cząstkowych po ustaleniu oceny proponowanej.

20) Po zapoznaniu uczniów z ocenami pisemnymi nauczyciel przechowuje je i przedstawia rodzicom (prawnym opiekunom) na ich prośbę w czasie planowanych wywiadówek i konsultacji lub w czasie poza zajęciami lekcyjnymi nauczyciela uzgodnionym wspólnie pomiędzy rodzicami danego ucznia a nauczycielem; prace pisemne ucznia przechowywane są przez nauczyciela do końca danego roku szkolnego, tj. do 31 sierpnia.

**TRYB I WARUNKI, W JAKICH UCZEŃ MOŻE UZYSKAĆ OCENĘ WYŻSZĄ NIŻ
PROPONOWANA Z PRZEDMIOTU HISTORIA, HISTORIA I SPOŁECZEŃSTWO
(Statut II Liceum Ogólnokształcącego im. J. Matejki w Siemianowicach Śląskich)**

- 1) Jeżeli uczeń lub jego rodzice nie zgadzają się z przewidywaną roczną oceną klasyfikacyjną z zajęć edukacyjnych, z którą zostali zapoznani pisemnie przez wychowawcę oddziału w terminie 14 dni, na spotkaniu z rodzicami w szkole, przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej, to zgłaszają swoje zastrzeżenia do dyrektora szkoły w formie pisemnej w terminie 2 dni roboczych od dnia zapoznania się z przewidywaną oceną;
- 2) dyrektor szkoły w ciągu kolejnych 3 dni roboczych informuje na piśmie ucznia lub jego rodziców o wyznaczonym dniu, w którym odbędzie się pisemne i ustne sprawdzenie umiejętności i wiedzy ucznia w zakresie danych zajęć edukacyjnych;
- 3) Warunki niezbędne do ubiegania się o ocenę wyższą niż przewidywana to:
  - a) frekwencja na zajęciach z danego przedmiotu nie niższa niż 80% (z wyjątkiem długotrwałej choroby),
  - b) usprawiedliwienie wszystkich nieobecności na zajęciach, z podaniem powodu absencji
  - c) przystąpienie do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela form sprawdzianów i prac pisemnych,
  - d) skorzystanie ze wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy, w tym - konsultacji indywidualnych,
  - e) jeżeli uczeń nie spełnia powyższych warunków, wniosek będzie rozpatrzony negatywnie,
  - f) wniosek musi zawierać uzasadnienie (wnioski bez uzasadnienia nie będą rozpatrywane);
- 4) sprawdzenie poziomu wiedzy i umiejętności ucznia odbywa się w części pisemnej i części ustnej z każdego z przedmiotów, dla których uczeń lub jego rodzice nie zgadzają się z przewidywaną roczną oceną klasyfikacyjną, w terminie 7 dni roboczych od zgłoszenia zastrzeżeń ucznia lub jego rodziców;
- 5) sprawdzenie wiedzy i umiejętności ucznia przeprowadza nauczyciel danych zajęć edukacyjnych w obecności wskazanego przez dyrektora szkoły nauczyciela takich samych lub pokrewnych zajęć edukacyjnych;
- 6) z przeprowadzonych czynności sprawdzających sporządza się protokół (oddzielny dla każdego z zajęć edukacyjnych), który zawiera:
  - a) imiona i nazwiska nauczycieli, którzy przeprowadzili czynności sprawdzające,
  - b) termin tych czynności,
  - c) zadania sprawdzające,
  - d) wynik czynności sprawdzających oraz ustaloną ocenę,
  - e) podpisy nauczycieli, którzy przeprowadzili czynności sprawdzające;
- 7) Pisemny wniosek ucznia lub jego rodziców oraz protokół z przeprowadzonych czynności sprawdzających stanowi dokumentację w ww. sprawie; do protokołu dołącza się pisemne prace ucznia i informację o jego ustnych odpowiedziach.

**Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:
Historia (szkoła ponadgimnazjalna):**

Poziom wymagań koniecznych (ocena dopuszczająca)

Uczeń:

- w niepełnym stopniu opanował wymagania określone w podstawie programowej;
- umieszcza najważniejsze wydarzenia w czasie i przestrzeni;
- wskazuje związki przyczynowo-skutkowe;
- rozpoznaje rodzaj źródła historycznego oraz odpowiada na proste pytania do tekstu źródłowego;
- przy pomocy nauczyciela przedstawia efekty swojej pracy.

Poziom wymagań podstawowych (ocena dostateczna)

Uczeń:

- w podstawowym stopniu opanował wymagania określone w podstawie programowej;
- dokonuje selekcji wydarzeń;
- wskazuje przyczynę i skutek omawianych wydarzeń;
- przedstawia główne cele i etapy rozwoju wydarzeń;
- charakteryzuje źródła historyczne, dokonuje analizy informacji w nich zawartych;
- samodzielnie przedstawia efekty swojej pracy.

Poziom wymagań rozszerzających (ocena dobra)

Uczeń:

- opanował wymagania określone w podstawie programowej;
- stosuje wiedzę i umiejętności historyczne;
- wyjaśnia i porównuje przyczyny i skutki omawianych wydarzeń;
- formułuje prostą ocenę wydarzeń i postaci;
- analizuje i porównuje informacje zawarte w źródłach historycznych.

Poziom wymagań dopełniających (ocena bardzo dobra)

Uczeń:

- potrafi posłużyć się wiedzą i umiejętnościami przy rozwiązywaniu zagadnień historycznych;
- samodzielnie interpretuje i analizuje dane zawarte w różnych źródłach historycznych;
- dokonuje oceny postaci, wydarzeń i procesów historycznych;
- dostrzega różne interpretacje wydarzeń i procesów historycznych;
- uzasadnia swoje zdanie.

Poziom wymagań wykraczających (ocena celująca)

Uczeń:

- ma wiedzę i umiejętności wykraczające poza podstawę programową;
- rozwija zainteresowania;
- korzysta z różnorodnych źródeł informacji: literatury popularnonaukowej i naukowej;
  - bierze udział w konkursach przedmiotowych, olimpiadach i odnosi sukcesy.

**Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:
Historia (szkoła ponadpodstawowa):**

• Ocena celująca:

- uczeń w pełni opanował treści zapisane w programie, aktywnie uczestniczył w pracy pozalekcyjnej,

- zna i rozumie wszystkie wymagane pojęcia;
- potrafi samodzielnie wyjaśniać przyczyny i skutki wydarzeń, zjawisk i procesów;
- samodzielnie potrafi pracować z materiałami źródłowymi, analizuje podobieństwa i różnice;
- umie formułować rozbudowane opinie i odpowiednio je argumentować.

• **Ocena bardzo dobra:**

- uczeń w bardzo dużym stopniu opanował treści zapisane w programie nauczania,
- brał aktywny udział w pracy pozalekcyjnej;
- potrafi analizować źródła, syntetyzować je i porównywać ze sobą;
- potrafi uzasadnić swoje zdanie, posługując się dobrze dobranymi argumentami;
- umie budować i wyjaśniać ciągi przyczynowo-skutkowe;
- samodzielnie formułuje opinie i wnioski zarówno w krótkich, jak i dłuższych wypowiedziach;
- opanował wymaganą faktografię i potrafi ją stosować.

• **Ocena dobra:**

- uczeń w znacznym stopniu opanował program nauczania;
- potrafi analizować źródła i wyciągać z nich wnioski;
- samodzielnie wykonuje zadania (z wyjątkiem tych o wysokim stopniu trudności);
- samodzielnie formułuje opinie i stara się je poprawnie argumentować;
- swobodnie porusza się w omawianych treściach;
- umiejscawia fakty w czasie i przestrzeni;
- zna wszystkie lub większość wymaganych pojęć i terminów.

• **Ocena dostateczna:**

- uczeń opanował podstawowe umiejętności i wiadomości wynikające z programu;
- potrafi znajdować informacje w źródłach i zazwyczaj je syntetyzować;
- umiejscawia podstawowe fakty w czasie i przestrzeni;
- wykonuje zadania o średnim stopniu trudności;
- zna podstawowe pojęcia i terminy.

• **Ocena dopuszczająca:**

- uczeń znajduje w materiałach źródłowych jedynie proste informacje;
- rzadko potrafi wykorzystać swoją wiedzę;
- zna najprostsze pojęcia;
- wymienia podstawowe fakty dotyczące omawianych tematów.

• **Ocena niedostateczna:** uczeń nie zna nawet podstawowych pojęć i terminów; nie jest w stanie nawet przy pomocy nauczyciela wykonać prostych zadań; nie wykazuje się zaangażowaniem.

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Historia i Społeczeństwo (szkoła ponadgimnazjalna):

Ocena celująca (6)

Uczeń:

- w pełnym stopniu opanował wymagania określone w planie wynikowym, a jego wiedza i umiejętności często wykraczają poza te wymagania;
- swobodnie i poprawnie operuje faktografią i terminologią, wraz z treściami znacznie wykraczającymi poza program nauczania;
- trafnie sytuuje i synchronizuje wydarzenia w czasie i przestrzeni;
- dostrzega związki i zależności między zjawiskami z różnych dziedzin życia (polityka, społeczeństwo, gospodarka, kultura);
- wykazuje się samodzielnością i wnikliwością w selekcjonowaniu i interpretacji wydarzeń, zjawisk i procesów;

- prezentuje problemy, procesy i zjawiska w szerokim kontekście;
- potrafi samodzielnie formułować wnioski, porównywać i oceniać postaci, zjawiska wydarzenia;
- w sposób przemyślany i wskazujący na rozumienie problemu prezentuje i uzasadnia swoje stanowisko;
- potrafi odnieść się krytycznie do ocen i opinii innych ludzi;
- samodzielnie i w przemyślany sposób integruje wiedzę i umiejętności z różnych źródeł.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń:

- wykazuje się wiedzą i umiejętnościami ujętymi w planie wynikowym jako wymagania podstawowe, dopełniające i rozszerzające;
- bezbłędnie posługuje się faktografią i terminologią określoną w planie wynikowym;
- swobodnie lokalizuje wydarzenia w czasie i przestrzeni;
- w sposób pełny, rzetelny i wnikliwy analizuje i interpretuje wydarzenia, zjawiska i procesy oraz podejmuje próby samodzielnego oceniania i wnioskowania;
- umiejętnie stosuje argumentację i doszukuje się analogii w omawianiu wydarzeń, zjawisk i procesów;
- samodzielnie podejmuje działania zmierzające do poszerzenia i pogłębienia swojej wiedzy;
- sumiennie wywiązuje się ze stawianych przed nim zadań, także dodatkowych;
- pracując w zespole, konsekwentnie wykonuje polecenia i pełni funkcję lidera, przypominając innym członkom grupy o zadaniach do wykonania oraz wspierając ich wysiłki;
- wnosi pozytywny wkład w pracę zespołu poprzez przestrzeganie zasad współpracy i okazywanie szacunku kolegom i ich pomysłom.

Ocena dobra (4)

Uczeń:

- wykazuje się znajomością podstawowych i dopełniających wymagań programowych;
- w zasadzie poprawnie stosuje pojęcia i terminy historyczne oraz umiejscawia wydarzenia w czasie i przestrzeni;
- w sposób powierzchowny dostrzega związki i zależności między faktami i wydarzeniami oraz dokonuje analizy i syntezy omawianych zjawisk i procesów;
- potrafi logicznie, ale nie w pełni samodzielnie, formułować oceny i wnioski;
- interpretuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w sposób odtwórczy;
- stara się być aktywnym na zajęciach;
- podejmuje się stawianych przed nim zadań i poprawnie się z nich wywiązuje;
- pracując w zespole, koncentruje się na wyznaczonych zadaniach, wykonuje je terminowo i z należytą starannością;
- zwykle szanuje poglądy i zdanie innych i jest zdolny do kompromisu.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń:

- wykazuje się znajomością podstawowych wymagań programowych;
- w ograniczonym zakresie i z błędami posługuje się faktografią i terminologią oraz lokalizuje wydarzenia w czasie i przestrzeni;
- dostrzega zasadnicze zależności przyczynowo–skutkowe;
- w niewielkim zakresie i w pełni poprawnie wnioskuje i ocenia wydarzenia, zjawiska i procesy;

- pracując w zespole, stara się wykonać polecenia na czas, ale czyni to powierzchownie i niestarannie;
- wykazuje aktywność pod wpływem perswazji innych członków grupy.

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- mimo wyraźnych braków w wiedzy potrafi przy pomocy nauczyciela odtworzyć wiadomości konieczne, istotne dla dalszego kształcenia;
- wykazuje się niewielką znajomością faktografii i terminologii oraz w bardzo ograniczonym zakresie i z licznymi błędami lokalizuje fakty w czasie i przestrzeni;
- z pomocą nauczyciela formułuje powierzchowne wnioski i oceny;
- pracując w zespole, wykonuje tylko część powierzonych mu zadań;
- niechętnie angażuje się w pracę grupy, odrywając się od powierzonych zadań i nie przestrzegając zasad współpracy.

Ocena niedostateczna (1)

Uczeń:

- nie opanował wymagań określonych na ocenę dopuszczającą;
- wykazuje braki w opanowaniu podstawowej faktografii i terminologii;
- nie potrafi umiejscowić wydarzeń w czasie i przestrzeni oraz wskazać związków między omawianymi faktami i wydarzeniami;
- nie podejmuje prób wnioskowania i oceniania lub czyni to nieumiejętnie i z poważnymi błędami;
- nie potrafi pracować w zespole, przeszkadza tym, którzy starają się pracować, nie wykonuje zadanej pracy, nie stara się o potrzebne materiały;
- nie angażuje się w działania grupy, nie przestrzega zasad współpracy.

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Wiedza o społeczeństwie (szkoła ponadgimnazjalna):

Poziom (ocena)	Obszar		
	Wiedza	Umiejętności	Postawy
dopuszczający	Uczeń spełnia wymagania konieczne	Uczeń potrafi wykonać większość zadań praktycznych (np. wyszukać potrzebną informację, przygotować prostą prezentację), dodatkowo nie sprawia mu kłopotu stosowanie posiadanej wiedzy do jej opisu.	Uczeń sam nie przejawia nadmiernej aktywności, ale wykonuje większość zadań zleconych przez nauczyciela.
dostateczny	Uczeń spełnia wymagania konieczne a ponadto dokonuje selekcji i	Uczeń nie tylko potrafi opisowo przedstawiać posiadaną wiedzę,	Uczeń wykazuje się przeciętną aktywnością, bierze jednak udział

	porównania poznanych zjawisk	ale stosuje bardziej skomplikowane operacje umysłowe, takie jak: porównywanie i rozpoznawanie faktów, wyciąganie prostych wniosków. Ponadto wypełnia według wzoru druki urzędowe.	w projektach klasowych i sumiennie wykonuje przydzielone mu zadania.
dobry	Uczeń spełnia wymagania podstawowe, a ponadto wykazuje zainteresowanie omawianą na zajęciach problematyką	Uczeń potrafi przygotować pisma o charakterze oficjalnym, wychodzące poza schematyczne wzory a ponadto potrafi analitycznie i syntetycznie wykorzystywać posiadaną wiedzę.	Uczeń przejawia dużą aktywność, często inicjuje różne przedsięwzięcia, a ponadto podejmuje się działań wykraczających poza zaangażowanie klasy, do której przynależy.
bardzo dobry	Uczeń spełnia wymagania rozszerzające, a ponadto umie ocenić otaczającą rzeczywistość społeczno-polityczną zgodnie z przyjętymi kryteriami.	Uczeń nie tylko poprawnie wykorzystuje zdobytą wiedzę do przeprowadzania pogłębionych analiz i syntez, ale potrafi formułować dojrzałe oceny, dobrze argumentować swoje racje i celnie ripostować podczas dyskusji lub debaty.	Uczeń wykazuje się dojrzałą postawą obywatelską, jest bardzo aktywny na różnych polach działalności społecznej, przy czym jego aktywność wykracza poza ramy szkoły, do której uczęszcza. Uczeń wykazuje się dojrzałą postawą obywatelską, jest bardzo aktywny na różnych polach działalności społecznej, przy czym jego aktywność wykracza poza ramy szkoły, do której uczęszcza.
celujący	Uczeń spełnia wymagania rozszerzające, a ponadto wykazuje szczególne	Uczeń osiągnął bardzo wysoki poziom rozwoju intelektualnego, co przejawia się m.in. w	Uczeń jest ponadprzeciętnie aktywny, zaangażowany w akcje społeczne

	zainteresowanie przedmiotem.	próbach samodzielnej interpretacji skomplikowanych problemów społecznych, politycznych lub prawnych.	i pro obywatelskie, często przyjmuje rolę społecznego lidera
--	------------------------------	--	--

**Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:
Wiedza o społeczeństwie (szkoła ponadpodstawowa):**

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

częściowo rozumie polecenia nauczyciela,
dysponuje niepełną wiedzą określoną w programie,
potrafi z pomocą nauczyciela nazywać i klasyfikować poznane pojęcia, zjawiska, procesy, postacie życia publicznego, podstawowe dokumenty,
wykonuje samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela proste ćwiczenia i polecenia,
potrafi z pomocą nauczyciela przedstawić wyniki własnej pracy w formie ustnej i pisemnej,
prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Ocena dostateczna

Uczeń:

dysponuje podstawową wiedzą określoną w programie,
rozumie polecenia i instrukcje,
samodzielnie i poprawnie wykonuje proste zadania,
potrafi odnaleźć podstawowe informacje w różnego rodzaju źródłach,
dokonuje selekcji i porównania poznanych zjawisk,
umie wykorzystać zdobytą wiedzę w praktyce,
aktywnie uczestniczy w pracach zespołowych,
potrafi wypełnić formularz i napisać podanie,
przedstawia wyniki własnej pracy w formie ustnej i pisemnej,
systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Ocena dobra

Uczeń:

dysponuje wiedzą w zakresie programu szkolnego,
dokonuje interpretacji danych zawartych w różnorodnych źródłach, wykorzystuje je do rozwiązania problemu,
potrafi w sposób spójny i poprawny zaprezentować omawianą na lekcjach problematykę,
potrafi formułować i uogólniać wnioski,
aktywnie uczestniczy w zajęciach lekcyjnych,
formułuje na forum publicznym własne stanowisko i potrafi je uzasadnić,
poprawnie wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktyce w życiu codziennym,
wykazuje zainteresowanie tematyką zajęć, starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

dysponuje pełną wiedzą w zakresie programu szkolnego i potrafi wykorzystywać ją w różnych sytuacjach,

umie samodzielnie poszukiwać informacji i dokonywać ich selekcji oraz hierarchizowania,
potrafi dokonywać analizy i interpretacji różnych wydarzeń oraz uzasadnić własny sposób
oceny,
dokonuje właściwej interpretacji nowych zjawisk,
rozwiązuje problemy w sposób twórczy,
potrafi kierować pracą zespołu,
potrafi zorganizować debatę publiczną i ją podsumować,
podejmuje skuteczne działania w instytucjach życia publicznego,
uczestniczy i osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych,
wykonuje zadania indywidualne, systematycznie wykorzystując dodatkową literaturę,
ocenia otaczającą rzeczywistość społeczno-polityczną zgodnie z przyjętymi kryteriami
wartości.

Ocena celująca

Uczeń:

dysponuje pełną wiedzą z zakresu podstawy programowej,
wykazuje się opanowaniem wszystkich umiejętności określonych w podstawie programowej,
współpracuje z nauczycielem, rozwija własne zainteresowania, posługuje się technologią
informacyjno-komunikacyjną,
wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem i dysponuje pogłębioną wiedzą
o zjawiskach i procesach społecznych,
chętnie podejmuje się zadań dodatkowych,
wykazuje się aktywnością i inicjatywą o charakterze obywatelskim w szkole i poza nią,
przedstawia wyniki samodzielnej pracy przygotowanej z wykorzystaniem warsztatu
naukowego, badań opinii publicznej,
osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych,
realizuje projekty edukacyjne.